

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМСТВА,
НА ПРИКЛАДІ ТОВ НВП «ЕНЕРГООБЛІК СЕРВІС»

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи

МРЕ.829.01.06 ПЗ

Розробив: студент 2 курсу, групи 218-ЕП-Д24
спеціальності 051 «Економіка»
(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)



(підпис)

Валерій МОКРУШИН

Керівник: доцент, канд. екон. наук
Анна ТОЛСТОВА

Рецензент: доцент, докт. екон. наук
Анна ЗАЙЦЕВА

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Рівень вищої освіти: магістр

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітня програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

 Володимир ДИКАНЬ

« ____ » _____ 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ Мокрушина Валерія Вячиславовича

1 Тема «Формування стратегії розвитку вітчизняного підприємства, на прикладі ТОВ НВП «Енергооблік сервіс»»

керівник Толстова Анна Вадимівна, канд. екон. наук, доцент

затверджені розпорядженням по економічному факультету

від «27» лютого 2025 року № 59/25

2 Строк подання студентом закінченої роботи «06» січня 2026 року

3 Вихідні дані : Баланс (форма № 1)

Звіт про фінансові результати (форма № 2)

Звіт з праці

Звіт про наявність та рух основних засобів

Звіт про рух грошових коштів

Звіт про наявність та рух трудових ресурсів, структура працівників підприємства

Науково-методична література

Періодичні видання

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1 Теоретичні основи формування стратегії розвитку підприємств

2 Аналіз господарської діяльності підприємства

3 Стратегічні напрямки розвитку ТОВ «НВП Енергооблік сервіс»

5 Перелік графічного матеріалу

1 Об'єкт, предмет та завдання роботи

2 Наукова новизна отриманих результатів

3 Етапи та принципи розробки стратегії

4 Динаміка основних показників роботи підприємства

5 Аналіз ефективності використання основних виробничих фондів

6 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів

7 Динаміка зміни та структури операційних витрат

8 Аналіз показників, що характеризують результати виробничо-фінансової діяльності підприємства

9 Цільова модель агропромислового комплексу Харківського регіону

10 Схема функціонування інтегрованого агропромислового кластеру

11 Інтегроване ядро агропромислового кластеру

12 Автоматизована система зрошення

13 Інвестиційні витрати, прогнозний обсяг врожайності після впровадження інвестиційного проекту

14 Розрахунок річного економічного ефекту від впровадження системи зрошення, розробленої ТОВ НВП «Енергооблік сервіс»

15 Економічний ефект ТОВ НВП «Енергооблік сервіс» від участі у кластері

3

6 Консультанти окремих розділів

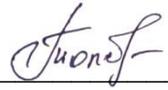
Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання «24» лютого 2025 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів	Примітка
1 Теоретичні основи формування стратегії розвитку підприємств	21.05.2025	викон.
2 Аналіз господарської діяльності підприємства	31.10.2025	викон.
3 Стратегічні напрямки розвитку ТОВ «НВП Енергооблік сервіс»	27.10.2025	викон.
Висновки	22.12.2025	викон.
Графічна частина	31.12.2025	викон.

Студент  Валерій МОКРУШИН

Керівник  Анна ТОЛСТОВА

Зміст

Вступ	5
1 Теоретичні основи формування стратегії розвитку підприємств	9
1.1 Сутнісно-змістовну характеристику поняття стратегії підприємства	9
1.2 Основи формування стратегії розвитку підприємств	19
1.3 Кластерний підхід до розвитку підприємства	28
Висновок до розділу 1	43
2. Аналіз господарської діяльності підприємства	45
2.1 Характеристика ТОВ НВП «Енергооблік сервіс»	45
2.2 Аналіз основних показників діяльності	51
2.3 Аналіз основних виробничих фондів	56
2.4 Аналіз трудових ресурсів	63
2.5 Аналіз операційних витрат	68
2.6 Аналіз виробничо-фінансових результатів діяльності підприємства	73
Висновки до розділу 2	76
3 Стратегічні напрямки розвитку ТОВ «НВП Енергооблік сервіс»	78
3.1 Інтегровані структури як ключовий напрям розвитку вітчизняних підприємств	78
3.2 Формування інтегрального агропромислового кластеру та місце ТОВ НВП «Енергооблік сервіс» в ньому	83
3.3 Розрахунок ефективності функціонування ТОВ НВП «Енергооблік сервіс» в системі агропромислового кластеру	90
Висновок до розділу 3	107
Висновок	109
Список використаних джерел	112

МРЕ.829. 01.06 ПЗ				
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата
Розробив		Мокрушин		
Перевірів		Толстова		
Рецензент		Зайцева		
Н. Контр.		Назаренко		
Затверд.		Дикань		
Формування стратегії розвитку вітчизняного підприємства, на прикладі ТОВ НВП «Енергооблік сервіс»				
		Літ.	Аркуш	Аркушів
			4	118
УкрДУЗТ				

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 15 слайдів презентації, 118 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 28 рисунків, 22 таблиці, 72 літературне джерело.

Ключові слова: ВІТЧИЗНЯНЕ ПІДПРИЄМСТВО, СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ, СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА, КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД, ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ, ІНТЕГРОВАНІ СТРУКТУРИ, АГРОПРОМИСЛОВИЙ КЛАСТЕР.

Об'єктом дослідження є процесом розвитку малого підприємства.

Метою роботи є дослідження теоретичних основ формування стратегії розвитку підприємств.

У кваліфікаційній роботі узагальненні теоретичні основ формування стратегії підприємства. Виділено основні принципи нової управлінської парадигми, які забезпечують підготовку і прийняття стратегічних рішень, що дозволить стратегічні напрямки розвитку підприємства.

Досліджено існуючі підходи до розвитку підприємства. Запропоновано кластерний підхід до розвитку підприємства, що досліджувалося.

Розкрито ключові особливості діяльності підприємства, що досліджувалося.

Визначено стратегічні напрямки розвитку підприємства. Запропоновано модель інтегрального агропромислового кластеру Харківського регіону та визначено в ньому місце ТОВ НВП «Енергооблік сервіс». Розраховано ефективність функціонування підприємства в системі агропромислового кластеру.

ABSTRACT

This qualification work includes 15 presentation slides, 118 sheets of explanatory notes in A4 format, including 28 figures, 22 tables, 72 literary sources.

Keywords: DOMESTIC ENTERPRISE, DEVELOPMENT STRATEGY, ENTERPRISE STRATEGY, CLUSTER APPROACH, ECONOMIC ACTIVITY, STRATEGIC DIRECTIONS, INTEGRATED STRUCTURES, AGRO-INDUSTRIAL CLUSTER.

The object of the study is the process of small enterprise development.

The purpose of the work is to study the theoretical foundations of the formation of enterprise development strategies.

The qualification work summarizes the theoretical foundations of the formation of enterprise strategy. The main principles of the new management paradigm are highlighted, which ensure the preparation and adoption of strategic decisions, which will allow strategic directions of enterprise development.

Existing approaches to enterprise development are investigated. A cluster approach to the development of the enterprise under study is proposed.

Key features of the activities of the enterprise under study are revealed.

Strategic directions of enterprise development are determined. A model of an integrated agro-industrial cluster of the Kharkiv region is proposed and the place of LLC SPE "Energooblik Service" in it is determined. The efficiency of the enterprise's functioning in the agro-industrial cluster system is calculated.

Список використаних джерел

- 1 Підкамінний І.М., Ціпуринда В.С. Системні фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства. *Ефективна економіка*. 2011. Вип. 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>
- 2 Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку (Дослідження підприємницького прибутку, капіталу, кредиту, відсотка та циклу кон'юнктури); пер.с англ. - К.: Прогрес, 1982. - 455 с.
- 3 Іляш О. І., Гринкевич С. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. К.: Знання, 2010. 476 с.
- 4 Інноваційний менеджмент URL: <http://subject.com.ua/economic/innovative/12.html>
- 5 Плотнікова М. Ф., Якобчук В. П., Ходаківський Є. І., Войтенко А. Б., Колеснікова М. С. Державна політика реалізації туристичного потенціалу України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 3. С. 102–112.
- 6 Дятлов Н. Три моделі життєвих циклів та розвитку організації. *Антикризовий менеджмент*. 2008. Випуск № 11. С. 11–15.
- 7 Ващенко Н.В., Обгрунтування концепції управління розвитком підприємства. *Академічний огляд*. 2014. Випуск № 1 (40). С.94-102;
- 8 Mescon M.H., Khedouri F., Albert M. Management. Addison-Wesley Educational Publishers, Incorporated, 1988. 288 p.
- 9 Stainer G.A., Miner J.B. policy and Strategy. New York, Mcmilan, 2012. 577 p.
- 10 Thompson, A., Strickland, A. J., & Gamble, J. Crafting and Executing Strategy: Concepts and Readings. 19th ed. McGraw-Hill Education, 2013. 448 p.
- 11 Doyle, P., & Stern, Ph. (2006). Marketing Management and Strategy. 4th edition. Pearson College Div., 2006. 265 p.
- 12 Писаревський І.М., Тищенко О.М., Покогодна М.М., Петрова Н.Б. Стратегічний менеджмент: Підручник; ред. Аляб'єв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2009. 287 с.
- 13 Шершньова З.Є. Стратегічне управління : підручник. К. : КНЕУ, 2014.

699 с.

14 Н. Igor Ansoff. Strategic Management: Wiley, 1979. 236 p.

15 Porter, M. E. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. New York: Free Press, 1980. 454 p.

16 Henry Mintzberg The Strategy Process: Concepts, Contexts, Cases. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=YVhdhNEi-pwC&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false> 33 Карлофф Б. Ділова стратегія: концепції, зміст, символи: пров. з англ., Мінськ: Економіка, 2011. 239 с.

17 Стратегічний менеджмент. навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М. П. [М.П.Бутко, М.Ю.Дітковська, С.М.Задорожна та ін.] К. : «Центр учбової літератури», 2016. 376 с

18 Осовська Г.В. Стратегічний менеджмент URL: <https://westudents.com.ua/knigi/333-strategchniy-menedjment-osovska-gv.html>.

19 Шимко О.В. Стратегія підприємства: Навч.-метод. посібник / О.В. Шимко, С.М. Грибкова. – Краматорськ: ДДМА 2009. – 132 с.

20 Пономаренко В.С., Пушкар О.І., Тридід О.М. Стратегічне управління розвитком підприємства : навч. посіб. Харків : ХДЕУ, 2012. 640 с.

21 Глін Дж. Стратегія бізнесу, Cantebury Bunes Scholl, 2016. 360 с.

22 Уткін Е.А. Фінансове управління. К.: Тандем, 2017. 207 с.

23 Туленков Н. Ключові позиції стратегічного менеджменту в організації, Харків: Інстапрес, 2013. 209 с.

24 Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк □ Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

25 Гітельман А.Д. Менеджмент, що перетворює організацію, К. : Діло, 2016. 496с.

26 Іванов Ю.Б., Тищенко О.Н., Дробитько Н.А., Абрамова О.С. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка, діагностика, стратегія, Харків: ХНЕУ, 2017. 256 с.

27 Балабанова Л.В. Стратегічний маркетинг: навч. посіб. Донецьк: ДонНУЕТ, 2013. 551 с.

28 Горелов Д. О., Большенко С. Ф. Стратегія підприємства : навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Харків : Вид-во ХНАДУ, 2010. 133 с.

29 Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: Монографія. К.: КНЕУ, 2001. 227 с

30 Дроб О. М. Школи стратегії як основа розробки сталої парадигми стратегічного управління. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/23455/1/22-148-158.pdf>

31 Туленков Н. Ключова позиція стратегічного менеджменту в організації. *Проблеми теорії та практики управління*. URL: http://www.studmed.ru/tulenkov-n-klyuchevaya-poziciya-strategicheskogo-menedzhmenta-v-organizacii_899_6b356e8c.html

32 Шершньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління: навч. посібник 2-ге вид.перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2004. 699 с.

33 Стратегічне управління: навч. посіб. / В. Л. Дикань, В.О. Зубенко, О.В. Маковоз, І.В. Токмакова, О.В. Шраменко. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 272 с.

34 Ковтуненко К. В., Скоморохін Д. В. Стратегія підприємства: визначення та особливості її формування. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2014. №. 4. С. 70- 75.

35 Олійник Л. В., Кузнецова А. П. Методологічні засади формування стратегії розвитку підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018. № 3 (31). С.118-126.

36 Бугайчук В.В., Кривульський Є.В., Глюза К.А. Формування стратегії розвитку підприємства в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023 Випуск 56 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3031>

37 Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: Навч. Посібник. К.: КНЕУ, 2000. 360 с.

38 Ковтун О.І. Стратегії підприємства: [монографія]. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2008. 424 с.

39 Довгань Л. Є., Каракай Ю. В., Артеменко Л. П. Стратегічне управління: Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2009. 440 с.

40 Пілецька С., Ключ І., Білоус Н. Особливості формування стратегії розвитку підприємства в умовах макроекономічної нестабільності. *Сталий розвиток економіки*, 2024, 2(49), 174-179

41 Гудзь О.І. Стратегія розвитку підприємства: сутність та класифікація URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/48.pdf

42 Бойко Р. В. Формування стратегії розвитку підприємства URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/6-18.pdf>

43 Стаховський А. В. Формування стратегії розвитку підприємства (на прикладі ТЗОВ «Старберрі», м. Хмельницький) : кваліфікаційна робота магістра : 073 Менеджмент / А. В. Стаховський ; Хмельниц. нац. ун-т. – Хмельницький, 2024. – 79 с.

44 Пілецька С. Т., Ключ І. С., Білоус Н. П. Особливості формування стратегії розвитку підприємства в умовах макроекономічної нестабільності. *Сталий розвиток економіки*. 2024, № 2 (49), С. 174-179

45 Пілецька С.Т., Ануфрієва М.О. Формування конкурентної стратегії підприємства в умовах економіки знань: теоретичний підхід. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 9/2. С. 37–40.

46 Мариненко Н.Ю. Підходи до розвитку підприємств: методологічний аналіз. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/4_ukr/26.pdf

47 Олійник Л.В., Кузнецова А.П. Методологічні засади формування стратегії розвитку підприємства URL: http://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/750/1/Oliinyk_9.pdf

48 Голобородько А., Кубишина Н. Вибір конкурентної стратегії підприємства. "Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи": матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2023. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/271977>

49 Бут Т., Кульчицька О. Сучасні підходи до розробки стратегії розвитку підприємства сфери послуг. *Управління змінами та інновації*. 2021, (1), С. 13-17. URL: <https://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/5>

50 Маліношевська К. І. Розроблення стратегії розвитку підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022, Випуск 41 URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9d09abc1-9e72-46be-9afb-c5a9ebc963db/content>

51 Немашкало К. Р., Хутак А. Ш. А., Кучугурний О. М. Комплексний підхід до управління змінами в процесі розвитку підприємства. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 3. С. 89-94. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/55931>

52 Дикань В.Л., Каличева Н.Є. Економіка і організація виробництва: Конспект лекцій. Х. : УкрДАЗТ, 2016. 50 с.

53 Дикань В. Л., Шраменко О. В., Якименко Н. В. Економіка підприємства: навч. посібник. Х.: УкрДАЗТ, 2012. 278 с.

54 Дикань В. Л., Єлагін Ю.В., Сухорукова Т.Г. Економіка праці на підприємствах залізничного транспорту: підручник для студ. вищ. навч. закл. Х.: УкрДАЗТ, 2012. 276 с.

55 Дикань В.Л., Зубенко В.О., Толстова А.В. Економічна діагностика: Конспект лекцій у 5 ч. Харків: УкрДАЗТ, 2010. Ч.2 42 с.

56 Дикань В.Л., Зубенко В.О., Толстова А.В. Економічна діагностика: Конспект лекцій у 5 ч. Харків: УкрДАЗТ, 2010. Ч.3 44 с.

57 Дикань, В.Л. Козинець А.С., Чупир В.Є. Діагностика фінансового стану підприємства: Навчальний посібник. Х.: УкрДАЗТ, 2007. 150 с

58 Основи бізнесу: навч.посібник / В.Л. Дикань, І.В. Токмакова, В.О. Овчиннікова та ін.. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 290 с.

59 Плахотнік О.О. Концептуальні основи формування та функціонування індустріальних парків. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2021, Том 1 № 2(3) URL:

<http://econvisnyk.dstu.dp.ua/article/view/254820>

60 Тучак Т., Німак Я. Фіскальні важелі та правові засади створення індустріальних парків в Україні. *Економіка та суспільство*, 2023 (48). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2252>

61 Давимука С. А. Індустріальні парки як інструмент розбудови регіональної економіки: ретроспектива та проблеми розвитку. *Регіональна економіка*. 2025, №1 URL:https://re.gov.ua/re202501/re202501_028_DavymukaSA.pdf

62 Дикань В. Л. Індустріальні парки як основа післявоєнного економічного відродження промисловості України. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика : матеріали 18-ї науково-практичної міжнародної конференції (2-3 червня 2022 р.)*. – Харків : УкрДУЗТ, 2022. – С. 20-22.

63 Дикань В. Л. Індустріальні парки як основа реалізації принципів циркулярної економіки в промисловості. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика: матеріали двадцять першої наук.-практ. міжнарод. конф. (5-6 червня 2025 р.)*. - Харків: УкрДУЗТ, 2025. - С. 6-9.

64 Дикань В. Л. Національна модель індустріального розвитку країни: організаційно-управлінський аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023, № 81-82, С.11-34

65 Зрошення. Словник агронома. URL: <https://superagronom.com/slovnikagronoma/zroshennya-id18693>

66 Васильковська К.В., Ковальов М.М., Молокост Л.А. Технічне та технологічне забезпечення краплинного зрошення овочевих структур. *Конструювання, виробництво та експлуатація сільськогосподарських машин*. 2020, вип. 50. с. 35-41

67 Дударєва Г.Ф., Дударєв Д.В. Меліорація та рекультивація земель: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологія та охорона

навколишнього середовища». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2018. 80 с.

68 Зрошення сільськогосподарських культур самопливно-поверхневим способом: навчальний посібник / В.І. Доценко та ін. Дніпро: ДДАЕУ, 2020. 198 с.

69 Солоня О.В., Ковбаса В.П. Обґрунтування параметрів робочих органів для укладання внутрішньогрунтових зрошувачів: монографія. Вінниця. 2020. 159 с.

70 Як правильно організувати полив городу. Корисні поради і рекомендації. URL: <https://sanmix.net.ua/ua/novosti/kak-pravilno-sdelat-polivogoroda-poleznye-soveti>

71 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 051 «Економіка»/ В. Л. Дикань, І.В. Токмакова, І.Л. Назаренко. Харків: УкрДУЗТ, 2023. 63 с.

72 Студентська навчальна звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладення та оформлення: Методичний посібник з додержання вимог нормоконтролю у студентській навчальній звітності / Козар Л.М. [та ін.]; за заг. ред. Л.М. Козара. Х.: УкрДАЗТ, 2014. 54 с.